

Др. Волфганг Штрек: њемачки је социолог и почасни директор Института за студије друштва Макс Планк у Келну. Био је професор социологије на бројним њемачким и америчким свеучилиштима. Аутор је низа књига, а у свом раду највише се бави политичком економијом модерног капитализма. С њим разговарамо о промјенама које се догађају у њемачком друштву и политици након почетка рата у Украјини.

На почетку рата у Украјини њемачки канцелар Олаф Шолц одржао је свој чувени "Zeitenwende" говор у којему објашњава зашто тај рат представља "повијесну прекретницу" за Њемачку. Што то значи за њемачку вањску и обранбену политику?

Политички слогани производе се на начин да се могу различито интерпретирати. Оно што је јасно је да Шолцов Zeitenwende садржи обећање, прије свега Сједињеним Државама, да ће Њемачка убудуће, за разлику од прошлости, дјеловати у складу са свјетоназором према којему је свијет подијељен на "Запад" и на зло царство, или још боље, на више злих царстава, Русију, Кину, Иран и тако даље. Између нас, крепосног царства предвођеног САД-ом и организираног у оквиру НАТО савеза, и различитих злих царстава мир је могућ само привремено и испрекидано и само док смо ми ти који су војно супериорни. Прави мир захтијева смјену режима којом ће зло царство постати дио нашег, крепосног царства, као резултат пријелаза на "наше вриједности". Легитимно је користити сва постојећа политичка, економска и војна средства како би дошло до тог пријелаза. Другим ријечима, након Zeitenwendea, ратови су увијек иза угла и на њих морамо увијек бити спремни. Оно што би нам требало помоћи јест да се наша "вриједносна" односно "феминистичка" вањска политика (како ју је назвала министрица Аналена Бербок) бори искључиво у праведним ратовима, јер ратови против зла не могу не бити праведни. Темељни свјетоназор овдје није социјално дарвинистички, према којему је повијест борба за опстанак најјачих, већ манихејски, гдје је повијест беспштедна борба између добра и зла. Мира не може бити све док добро не побиједи, могућа су само примирја из тактичких разлога.

Пише: Волфганг Штрек
четвртак, 23 фебруар 2023 12:19

Постоје двије верзије реторике *Zeitenwende*. Јака верзија имплицира да је свијет увијек био онтолошки манихејски, а они који су другачије мислили су будале, кукавице, наивци који су подлегли непријатељској пропаганди, или издајници подмићени од сила зла. Слабија верзија, коју Шолц преферира, јест она према којој се свијет недавно промијенио па више није могућ миран суживот режима и држава с различитим интересима и "идентитетима", већ је непријатељ постао до те мјере зао да нема другог рјешења осим поразити га. У којем се точно тренутку та промјена догодила не треба специфицирати. Ваљда онда када се човјек који се зове Путин из неког бизарног разлога преобразио из корумпираног вође корумпиране државе у геноцидног манијака, па та патолошка преобразба захтијева херојску интервенцију пријатеља човјечанства, и то одмах.

Застрашујући сценариј

Што је суштина тог, како кажете, немачког обећања САД-у?

Она се своди на то да је ера ионако слабашних покушаја владе Ангеле Меркел да води

Пише: Волфганг Штрек
четвртак, 23 фебруар 2023 12:19

аутономну вањску политику готова. Одсада, Њемачка ће дјеловати онако како јој се каже умјесто да пружа пасивни отпор као што је то чинила у погледу приступања Украјине Европској унији и НАТО савезу, или у погледу енергетске политике, посебно плинотока Сјеверни ток 2, а да не спомињемо непослушност као у случајевима Ирака, Сирије и Либије, гдје је одбила послати своје војнике. У том смислу, *Zeitenwende* говор био је реакција на већ ранији интензивирајући притисак, не само САД-а већ и демокршћанске опозиције, али и Зелених у влади, да се Њемачка усклади с вањском политиком америчке владе. Истовремено, Боб Дилан је у праву када каже да се времена увијек мијењају. Отворено је питање колико дуго ће Њемачка моћи бити подчињена САД-у с обзиром на ризике које носи њезина територијална близина украјинском ратишту, што је ризик који САД не дијели. Постоји и притисак Француске да њемачка вањска политика буде више европска, а мање трансатланска. Такођер, могуће је да ће САД у неком тренутку покушати "европеизирати" рат и повући се из њега, као што је то учинио с вијетнамским ратом седамдесетих, надајући се да ће пост-*Zeitenwende* Њемачка преузети терет спонзорирања тог проху рата умјесто њих. Остаје за видјети хоће ли Нијемци бити вољни и у стању то учинити сада када је влада упумпала 100 милијарди еура у војни прорачун.

Ера ионако слабашних покушаја владе Меркел да води аутономну вањску политику је готова. Њемачка ће дјеловати онако како јој се каже умјесто да пружа пасивни отпор као што је то чинила у погледу приступања Украјине ЕУ и НАТО савезу

Федерални парламент недавно је донио резолуцију којом је Холодомор у Украјини 1930-их проглашен геноцидом. Измијенен је и казнени закон тако да се криминализира негирање "ратних злочина", што би могло укључивати и рецентне руске операције у Украјини. Ви пишете и о "самонаметнутој цензури унутар грађанског друштва". Које су посљедице тих потеза?

У овом тренутку службена Њемачка, укључујући и такозване квалитетне медије, понаша се као држава у рату. Влада припрема механизме полиције и сигурносних служби које ће окренути против свакога тко се усуди посумњати у мудрост пружања безувјетне подршке ултранационалистичком режиму у Украјини и Бајденовој администрацији. Свакога тко понашање Путиновог режима покуша објаснити на начин који не укључује клиничко лудило или геноцидне опсесије проглашава се *Putinverstehertom* (путиновац), што за младе новинаре почетнике или политологе може представљати крај њихове каријере. Ни обични људи не желе да их се чује како зазивају било што друго осим украјинске побједице како је дефинира тамошња влада. С друге стране, ризик од прелијевања нуклеарног рата изван Украјине уопће се не спомиње.

Пише: Волфганг Штрек
четвртак, 23 фебруар 2023 12:19

[\(порталновости\)](#)